

LA TOMASA

10 centims lo número

Viuda, jova y agraciada,
 y un pollo li va al detrás?...
 «¡Vésten Antón!...» diu lo ditxo—
 ¡Vésten que cap falta fás!

DE DIJOURS A DIJOURS

TENIM á sobre la gran diada pe 'ls espanyols; la festa de las castanyas. Es lo fruyt més tíoich, més propi d' Espanya, la castanya. Cada Ministeri, cada Direcció general, cada Centre consultiu, cada Consell d' administració, cada Subsecretari, cada Negociat, cada Govern civil, en fi, cada dependència oficial, es un castanyer. Més ben dit: la nació espanyola es un bosch espés de castanyers. La llástima es que las castanyas que produeixen costan molt de pelar y s' han de menjar bullidas. De manera que en compte de fer servir la torradora per Tots-Sants, lo país s' haurá de provehir d' una gran olla. A'lavoras may ab més motiu se 'n podrá dir lo país de l' olla. La mateixa abundó de castanyas per tot arreu fa que en lo mercat nacional vagin á dar, desgraciadament. Per aixó 'l Poble va sempre tan carregat de castanyas; 'n reb de tots cantóns ab esclofolla y sense; y de tant que se n' atipa li arriuan á fer mal tot sovint. 'ls que governan lo comú patrimoni, 'ls tutors nombrats perque sí pera administrar nostra Hisenda, 'ls amos del bosch 'ns clavan cada castanya que 'ns balda. ¡Y que son de mal pahir! Aquest any ha sigut y es un dels de més bona cullita. De las de terra solament, de las que cauhen del castanyer despresa de las brancaes pe 'l seu propi pes, se n' han omplert *Gacetas* enteras y *Botlletins Oficiais* á curull. Las castanyeras de la situació han fet y fan 'l seu Agost, y á cada cantonada de crissis, á cada recolzada de Constitució, á cada recó de Códich, s' hi veu instalada la torradora del caciquisme, plena de castanyas, entre mitj d' algún moniato. La *canalla* del progrés, las *xinxas* de la Fábrika de empleos no fan més que *babarotas* devant de las castanyeras, y de quan en quan, si s' acostan massa á á la sanalla de las recomendacions arreplegan la gran castanya del sigle. La darrera ensacada de castanyas d' aquelles més senceras, va tenir lloch en la quintana de ca 'n Cassañes no fa gayres días, repartintlas á tort y á dret 'ls fills borts de las castanyeras ministerials, tirantlas pe 'l cap dels que menos 'ls hi agradan, rebotentlas per la esquena de fills de casa de pagés vehinas que 's trobavan á la quintana de ca 'n Cassañes per passá 'l rato, fentlas corre á puntadas de peu y fentlas passar entre camas del mateixos masovers de la finca, que ni sabían que ferne. Per cert que á un dels masovers de més *naturalitat*, y més *buen home* (que diría un municipal), li varen tirar un grapat de castanyas á la cara que 'l varen deixar com nou, sense tenir cap culpa, y per poch 'l pelan, no més perque no lligava ab un dels amos del *bosch* y no tenia 'l cap de la mateixa *fusta*, parlant clá y catalá. ¡Oh! y las castanyas que s' han perdut ó s' han fet malbé de la cullita! No 'ns podem queixar, donchs, de falta de castanyas per Tots-Sants. Qui no fessi la castanyada á casa seva será perque no es bon patriota. Tot bon espanyol ha d' anar tip de castanyas, perqu' Espanya es

la terra ahont s' hi troban més *castanyas*... Y més *pinyas*... Y més *bolets*...

* * *

La diada dels Difunts darrera de la de Tots-Sants es aquí, la conseqüència mes lógica del Calendari. Un país ahont atipan als habitants ab menjars tan silvestres, com 'ls citats, que han d' esser indigestos per forza, res d' estrany que sigui una terra de *morts*. Tant morts 'ls que donan com 'ls que prenen; tant 'ls que pegan com 'ls que reben. Si comensém pe 'l cap-de-vali, trobarém que un empaig de castanyas en forma de tal ó cual recárrech de contribució ha mort aquesta ó aquella petita industria d' escaleta ó de terrat; toparém ab un infelís pare de familia que un tip de castanyas en forma de paros y huelgas l' fa morir recargolat de tripas; anant seguint amunt 'ns entrebancarém ab una colla de *morts* per haverse afartat de castanyas en forma de pretensions embolicadas ab un títul mes ó menos académich; haurém d' acompanyar al cementiri del olvit á alguna víctima de la castanyada de Cuba, y al *Campo Santo* del despreci á una récula de difunts que sota la capa del patriotisme hi duyan lo tráfeh contrabandista de las grans castanyas en forma de noticias y comentaris á preus convencionals; enllá sempre, haurém de passar per demunt d' autors assessinats per un plagi; d' escriptors enterrats pe 'l fiscal; d' artistas reventats per la *claque*; d' oradors ofegats per la seva mateixa veu; de polítichs xafats per la seva *barra*, etc., etc, y al cap-de-munt, en las *altas esferas*, una estesa de *morts* que tot y sent 'ls amos de las castanyas que déyam, son las primeras víctimas de la fartanera. Aixís es que, siguent una verdadera Necrópolis la pobra Espanya, tenim tota la rahó pera celebrar la diada dels Morts ab tota solemnitat, perqu' es tant típica com la de Tots Sants. Mentres 'ls actuals Governes espanyols sigan 'ls Administradors del Cementiri de nostra patria, 'ls governats aquí baix serém tots uns *morts* en vida. Deu 'ns hagi ben perdonat.

* * *

Diálech de la setmana:

- Ara sí que ja hi som dintre.
 —D' ahont?
 —Del regnat dels panallóns... ¿Eh, quina fresqueta?
 —No me 'n parlis, home. Ara vinch de buscar aquet sobretodo que 'l tenia á treure tacas.
 —¿A cá 'n Gallard del Regomir?
 —¡Si, prou! Al Monte-pío Barcelonés.
 —Ja entench. Pró, dispensa que t' ho digui: es un sobretodo que fá llástima.
 —Mes n' hi faig jo á n' ell. Y que me l' estimo molt.
 —¿Perqué?
 —Perqu' es un abrich tal com 'l veus, que té molta influencia.
 —No sé que vols dir.
 —Que té molts *empenyos*.
 —¡¡Ah!!

PEPET DEL CARRIL.

Noticias d' ultratomba

PELS informes positius que 'm dona ab l' últim correu un *mort*, que va sé amich meu quan s' estava al mon dels vius...

Se qu' enguany tenen l' intent 'ls habitants de la *mort*, de se una *festa major* (?) ab moltíssim lluhiment!...

De las festas en projecte n' hi han algunas de molt *chic* y ho sé .. perque 'l meu amich jm' ha acompanyat un prospecte!

De 'ls festeigs extraordinaris alli 's diu la causa, y es que 'ls *morts* . celebran l' ingrés de molts socis numeraris!

Y aquest gran augment social —si 'l prospecte no m' enganya — es motivat, perque á Espanya las cosas marxan tan mall!

Puig qu' entre 'ls *morts* ofegats y 'ls *morts* del vómit en terra ..

¡Entre 'ls *difunts* á la guerra, per descuyts ò en tempestats!

aviat no hi haurá en cap punt del planeta, ni un forat, ahónt no hi hagi colocat... ¡algun espanyol *difunt*!...

Aquet donchs. lo motiu es, de qu' en l' *imperi mortuori* hi hagi enguany, tant rebombori y s' hi gastin tants dinés.

Diu que hi haurá en eixa diada un acte molt solemniat, com es... ¡la entrada triunfal de tots 'ls *morts* de l' anyadal!

Tots ells, segons son valer, formarán en professó...

¡Será l' últim, l' esquadro de 'ls *víctimas del deber*!...

En *Santañiles* al frente, 'ls pobres soldats durán ..

y manará un *Almirant*

'ls naufragos del *Regente*

Lo pendó d' aquest corteig

ha de dí: *¡'ls vâren matá!*...

uns generals de secá,

y uns marinos de safreig!

Exposant al plom son pit!...

¡foran vius, molts d' ells encarat!

Molts no han mort de cara á cara ..

¡que 'ls han mort desde Madrid!

Després d' aquest acte her. nós,

que finirá ab un discurs...

lo *funerari* concurs

¡s' dedicarà á l' *arrós!*

Hi haurá pla's de tota mena

estrangers y nacionals y hasta alguns *ex-concejals* treurán 'l ventre de pena!

Prò l' acte mes divertit, que s' espera ab mes afany será sens dupte 'l ball d' any de las *dozè de la nit!*

Dansa macabra es son nom, y es un ball de 'ls mes distrets ¡s' acompanya á toç d' ossets é hi sol pendre part tothom!

Quan lo ball n' es al final uns quantis *morts* de bona lluna fan tornar la dansa, . en una verdadera bacanal!

Hasta que rendits y á trossos 'ls *fémurs* y calaveras; descompostas las osseras... y escampats per terra 'ls ossos ..

Cau dos voltas lo batall

y dantse la bona nit

cada *mort* s' entorna al llit...

que li fá d' amagatall.

¡Apa!... ¡animarse senyoras!

Que 'l programa es seductor...

Diu qu' al país de la *Mort*...

hi van trens á totes horas!

M. RIUSEC.

E P I T A F I S

†
Sota aquest pilot de terra descansa la meva sogra. No os aparteu. Es difícil, que pugui sortirne: 'm consta. 'L día que la enterráren, vaig posar demunt sa fossa un reixat de ferro verge y dos grossos bloks á sobre.

†
¡Veus aquesta freda tomba plena d' olorosas flors que 'ls papellóns damunt d' ella extenen sas alas d' or? En somni etern; allí dintre hi descansa 'l meu consol. ¡Era un angel de hermosura! ¡Era un angel candorós. Deu, envejós de má ditxa, vá robarme sos amors, causant aixís dugas víctimas, qu' ab ella morí 'l meu cor.

†
Dintre aquesta freda tomba descansa l' senyor Garay. L' envejo perque descansa. ¡Jo no puch descansar may!

QUIMET BORRELL.

†
Un butxi aquí está enterrat, que perque dava *garrot* á algún pobre sentenciat, pensava menjars'ho tot... pró 's disputá ab un xicot y morí *garrotejat*

†
Jau aquí, per sort ingrata lo cassador Jaume Peix, que un día fent saragata li eixí 'l tret per la culata... y va matarse ell mateix.

†
A causa d' havers' fet un tip d. figas aquí jau en Geroni Saladrigas.

†
Reposa aquí un jugador que no treballá en sa vida, més, jugá un día ab la mort y va perdre la partida.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

†
Aquí reposan los restos d' un municipal valent. No 'l matá cap taruguista... Lo vá matá l' ayguardent.

†
Aquí descansa un torero de carreró que als toros y novillos may tingué pó. Va morir d' una trompada que en la plassa (1) rebé un día per un gomós que corria badant, darrera s' aymada.

†
Aquí descansa un pöta que passava molts apuros. Va morí al sentir lo drinch d' una dobla de cinch duros.

†
Descansa á n' aquí un pobret que caixista sigué en vida; va morir prenent la mida d' un' *oda* ensalsant lo ret.

†
Aquí jau una soltera que may se *volgué* casar. (Va morir d' eixa manera. perque cap hom' va pescar).

RAMIRO BALCELLS.

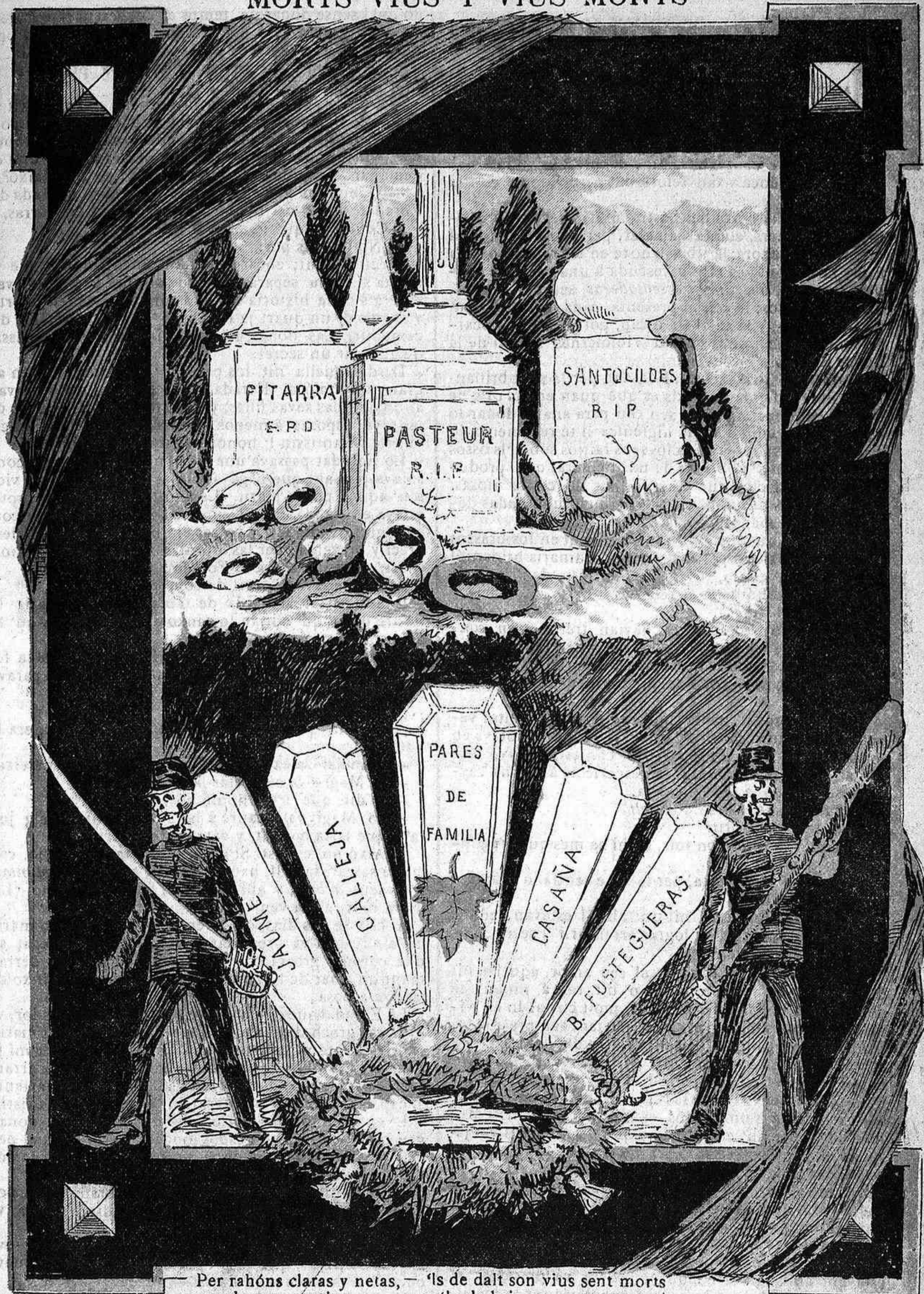
(1) No de toros... de Tetuán.

NOVEMBRE

Novembre, mes de tristor,
mes de dol y de recansa,
passa depressa, que 'ls vius
ni 't volém mirar la cara!

MORTS VIUS Y VIUS MORTS

— Per rahóns claras y netas, — 'ls de dalt son vius sent morts
per poderosos motius, y 'ls de baix son morts sent vius.

JUSTA VENJANSA

Ja poden preguntar á tots los difunts del Cementiri vell, respecte las condicions del esqueleto del seu company «Lo Foradat», que quan n' hi hagi un sol que no digui que en tot aquell recinte no hi ha cap mes mort que com «Lo Foradat» presenti una ossamenta tan blanca y tan reforsada, perdo doble contra senzill.

Cada os de la cuixa del nostre mort, serviria macomaco als forners, com a samaler, pera anar á la font á omplir la portadora; la tibia (1) noté en ell capsemblansa á una flauta, puig es mes parescuda á una barra de portier; la pelvis, ó sigan las assentaderas, sembla una cadira ab brassos; la cotilla presenta cada costella com las d' un bou; y la calavera ó cap, pot ben bé colgar-se, sinó al costat de la testa d' Holofernes á n' al de la de 'n Rusiñol.

Y sobre tot, los ossos del Foradat, per la seva brillantó, semblan de marfil, aixís es que quan en las nits de lluna, abandona aquell lo seu cau pera anar á donar lo passeig, que, com á mida higiénica li té recomenat lo seu metje, enviant la lluna los seus rajos sobre 'ls ossos del Foradat, los fá brillar de tal manera, que produhint iguals efectes que 'ls mirallets de cassar alosas, atrauhen á las difuntas, que quedan enlluernadas devant de tanta magnificencia.

¡Quantas y quantas mortas han caygut en los brassos del Foradat, atretas per la seva extraordinaria brillantó!

Pero lo qu' es ara, lo nostre mort ha de *ser festa*, per lo que á conquistas se refereix.

¡A qué es degut?

Lo motiu de Foradat, qu' havian tret al gran conquistador los seus companys de cementiri, tenia 'ls seus fonaments. Lo nostre mort presentava en lo bell miç del frontal un forat rodó del diametre d' una oliva sevillana.

Prou lo Foradat havia sigut interrogat disíntas vegadas, respecte la causa del desperfecte que 's notava en lo seu front; pero ell no havia contestat may, mes qu' ab evasivas, atribuhint lo desperfecte á alguna cayguda suferta en la seva infancia.

¡Per fi va descobrirse 'l pastell

¡Qui 'l va descobrir?

En aquet cas, com en tots, no hi ha mes que preguntar ¡qui es ella?

Ella va ser una morta, per la que sentia lo Foradat un amor volcánich.

La grandíssima, una nit qu' ab ell estavan sentats sobre la fresca herba, va lograr arrancarli 'l secret.

¡Era un pas trágich!

—«Mira—digué 'l Foradat al seu amor, aquella nit desgraciada—si 'm promets no dir res á ningú, te comptaré la historia del forat. Es molt curta. Jo en vida era tan *corrido* com ara, y per lo tant sempre que 'm sortia alguna ganga l' aprofitava. Un dia vaig veure á la Rambla una dona preciosa ¡la mar! vaig posármeli al seu costat y vaig dispararli tot lo meu vocabulari amorós; primer va tornarse roja... després va enternirse. ¡Al cap d' una setmana 'ns estimavam ab deliri! ¡Mes tart vaig saber qu' era casada y que 'l seu marit via ¡ja! Si jo hagués sapigut lo primer día que la vaig veure qu' estava unida legalment ab un altre home, no l' hauria seguida, no per atemperarme á las paraulas de Jesucrist «Lo que no vulguis per tú no ho vulguis per 'ls altres» sinó perque sabia de sobras lo molt perillosas que son las casadas, y, francament, a mí no m' ha agradat may 'l rebre. Un día, día fatal, quan mes acarmel-lats estavam ab la meva conquista, se 'ns va presentar al devant un home, que jo suposo que devia ser lo marit,

lo qual sense donarme temps d' encomenarme á Deu, me va pegar un tiro. La bala me va entrar pe 'l front, fentme 'l forat que veus y destrossantme lo cervell».

—¿Y la esposa, va morir també?—va preguntar la morta.

—Encare que jo vaig ser lo primer á qui 'l marit va fer los comptes y no m' en vaig pogué enterar, suposo que sí, perque tan culpable era ella com jo, y si m' apuras, jo menos qu' ella, perque nosaltres tenim lo dret de demanar ¿compréns? y vosaltres 'l de negar ¿no es aixó?...

—¡Que n' ets de tuno!—va exclamar la enamorada del Foradat, dantli carinyosament un copet á las barras.

—Confio en que guardarás lo secret.

—¡No tinguis por!

Efectivament; encare no feya cinch minuts que la morta s' havia separat del seu difunt, que ja estavan enterats de la historia del forat una trentena de morts, y avants d' un quart ja la sabian tots los habitants del cementiri. Las donas, ni vivas ni mortas son capassas de guardar un secret.

Desde aquella nit, los pares y 'ls marits miraren ab gran prevenció al Foradat. Los primers no deixavan allunyar á las sevas fillas, y 'ls altres no se separavan de las sevas esposas, á menos qu' un parell de guardias civils 'ls garantessin l' honor de las sevas costellas.

Lo Foradat passava una *mort* aburrida; pero 's consolava pensant que pagava lo mal qu' havia fet en vida á n' aquell pobre marit. La adúltera, que, sens dupte, estava enterrada en lo Cementiri nou, devia tenir com ell algun os foradat, y potser era mirada també ab despreci y prevenció per las difuntas d' aquell recinte mortuori. ¡Aixís ho creya lo Foradat!

¡Que n' anava d' errat de comptes!

L' any passat, la vigilia de *Tots-Sants*, va sentir lo nostre mort, qu' obrian lo ninxo del seu costat y qu' hi depositavan un cadavre.

Quan la nit fou arribada, li va saltar temps pera fer caure d' una puntada de peu la paret que 'l separava del ninxo vehí.

¡Horror! ¡Terror! ¡Furor!

¡La morta qu' havian enterrat aquella tarde, era la adúltera!

—¡Manela!—va exclamar lo Foradat.—¿Ets tú mateixa?

—Si, Magi—va contestar la morta.

—Es dir, que 'l teu home no va matarte.

—No, Magi; vaig caure á las sevas plantas, vaig jurarli que faria bondat, y vaig lográ enternirlo...

—¡Aixó no es just! Si ell m' ho hagués dit, jo, *contal* de salvar la pell, hauria caygut á las sevas *plantas*, y als seus *arbres*, y allí ahont ell hagués volgut. ¡La meva mort crida venjansa!—

Al cap de dos dias, ó siga en lo dels difunts, lo marit de la adúltera va presentarse al cementiri carregat ab una corona, grossa com un tortell de duro, y derramant un mar de llágrimas va colocala en lo ninxo de la seva esposa.

Lo Foradat que estava contemplant al seu matador, va tornarse groch de rábia; y quan va sentir que 'l marit, genolls en terra, exclamava: «Esposa meva, per mí ja s' ha post lo sol!» no poguentse contenir mes, va arrancar-se lo groixut os de la cuixa, y ab ell va clavar tal tanto al cap del home de l' adúltera, qu' aquet deixá d' existir.

L' endemá tots los periódichs de la Capital, donavan compte de que un espós modelo havia mort al peu de la tomba de la seva dona, no poguent resistir lo dolor que li havia causat la seva pérdua.

Aquella nit mateixa al enterarse lo Foradat de la noticia, per medi d' un diari que va recullir de terra, va exclamar, plé de satisfacció:

—¡Pe 'l dolor que va causarli la pérdua de la seva esposa?... ¡Pe 'l que va proporcionarli l' os de la meva cuixa!! ¡Fiheusen dels diaris!—

Y rihent, rihent, s' en va anar á jeure en lo seu cau.

A. GUASCH TOMBAS

(1) Tibia: Os de la canya colocala davant lo peroné.

Una conquesta fúnebre

PER mostrar sentiments grans
que 'ls vivents tenen als morts,
al cementiri recorts
tothom porta per Tots-Sants.

Quedant totes las parets
plenas de flors y coronas;
que per atencions tan bonas
los morts quedan satisfets.

La nit quieta y estrellada
va avansant ràpidament,
mentres tant que molta gent
celebra la castanyada.

De cop dintre 'l cementiri
d' un clarí s' ou la senyal,
y un cridori general
los morts mouheu ab deliri.

Tothom salta d' alegríia
boy cantant y fent xivarri,
convertint tot aquell barri
en una gran bojeríia;
y 'l cas no 's per menys, com veuen,
ja que per fi 'ls ha arribat
una nit de llibertat,
després de tantas que 'n jeuhen.

La plassa dels Panteóns
desseguida queda plena
de difunts de tota mena
que 's cambian impresions.

Per allí també 's passeja
en Baldiri tot pulit
qu' á doná un vol ha sortit
perque en lo ninxo 's mareja.

Es un jove que 's casá

ab una noya coqueta,
jugantli la mala treta
que al cap de poch lo deixá.

Y ell al veures tan burlat
sols per una dona... així,
no pará fins que 's morí,
y allí 'l tenen enterrat.

Donchs aprofitant l' estona
que d' esbarjo y pler tenia,
y caminant s' entristia
sens coneixe cap persona;

Troba per casualitat
en una acera assentada
una dona molt mudada
y de rostre agraciat.

Ell mirantsela somriu
y al costat d' ella s' asseu,
y aixís, ab tímida veu,
al cap d' un ratet li diu:

—Sembla qu' avuy fa fresqueta.

—Una miqueta.

—Convida
sortí á respirar la vida,
qu' aquí 's passa tan estreta.

—No me 'n parli, jove. Miri,
á mi 'm té tan molestada
que surto aquesta diada
des' que visch al cementiri.

—¿Fa molt temps que viu aquí?

—Pues... ja fa cinch anys de passo.

—¿De que morí?

—Del trancasso.

—Donchs jo també 'l vaig tení;
pero vaig tindre la sort,

y aixó es sens dirli mentida,
que me vaig salvar la vida
quan tothom me creya mort.

Ella de prompte s' aixeca
espolsantse la faldilla,
y 's tiva un xich la cotilla
després de fe una mueca.

Llavors ell sens fer lo pinxo,
comprentent que s' ho mereix,
ab finura s' ofereix

á acompanyarla al seu ninxo.

Y ab molt goig y satisfet
va lo pobre d' en Baldiri
pels carrers del cementiri
ab un mort fent de brasset.

Quan de cop ella s' atura
avants de sé al cap-de-vall,
ne fa un gemech y un badall
ensenyant la sepultura.

Ell tot sorprés é insegú
á dir ni un mot s' atreveix,
perque al ninxo reconeix
que hi han enterrat algú.

Per medi d' un llumet logra
mirar be la cara d' ella,
y veu per sa mala estrella
qu' es la cara de la sogra.

Siguent tal son desconhort
frente aquella calavera,
que sino que 'l pobre n' era
allí hauria quedat mort.

M. GARDÓ FERRER.

Octubre 1895.

EPITAFIS

†
Jau aquí 'l burot Gaspar,
que n' era un bon persona'je,
y 's va morir de pesar
al saber que un del seu art
s' havia tornat *salvatje*.

I. SOLER.

†
En edat molt avansada
ha mort don Joseph Mitxáns,
deixant á sos fills y esposa
un enorme capital.

†
En edat ben prematura
morí don Prósper Vidal,
haventhi pagat l' enterro
la Casa de Caritat.

U N A. VENDRELLENCH.

†
Fou lo xicot ue mes gresca
que en tot lo mon se trobava:
en dugas cosas pensava:
en pilleria y murriesca.
Del pecat era en tot l' esca
pero per mes sentiment
d' una dona, en un moment
va 'l ximplet enamorar-se
fins arribar á casarse...

Requiescat im pace: amen.

ANTONET DEL CORRAL.

Es indispensable este
Resguardo para el cobro

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magnificament litografiats é impresos
á dugas tintas, ab l' alegoria
de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 cénts.

” ” 50 ” á 50 ”

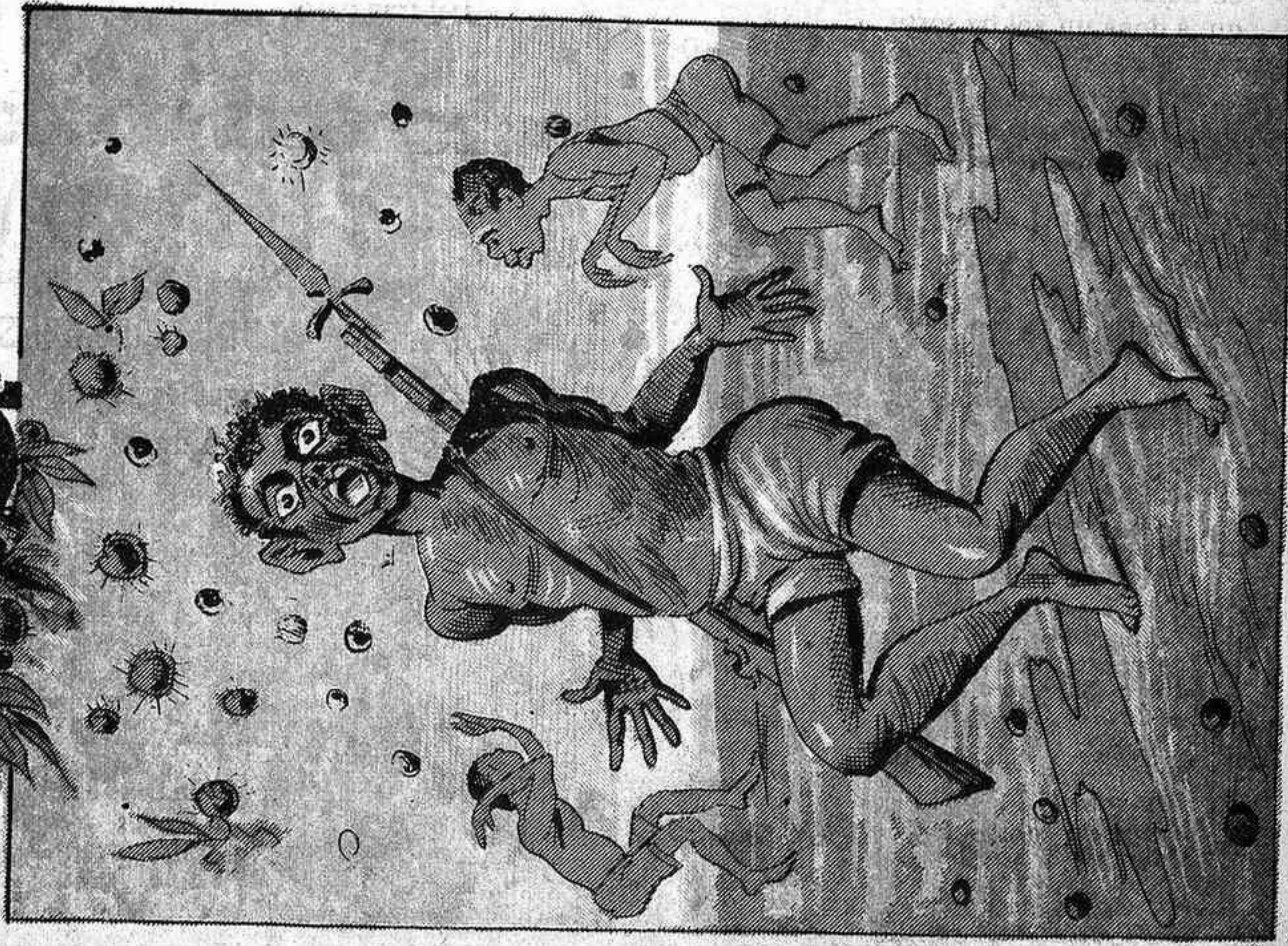
VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR
LITOGRAFIA BARCELONESA

DE
RAMON ESTANY

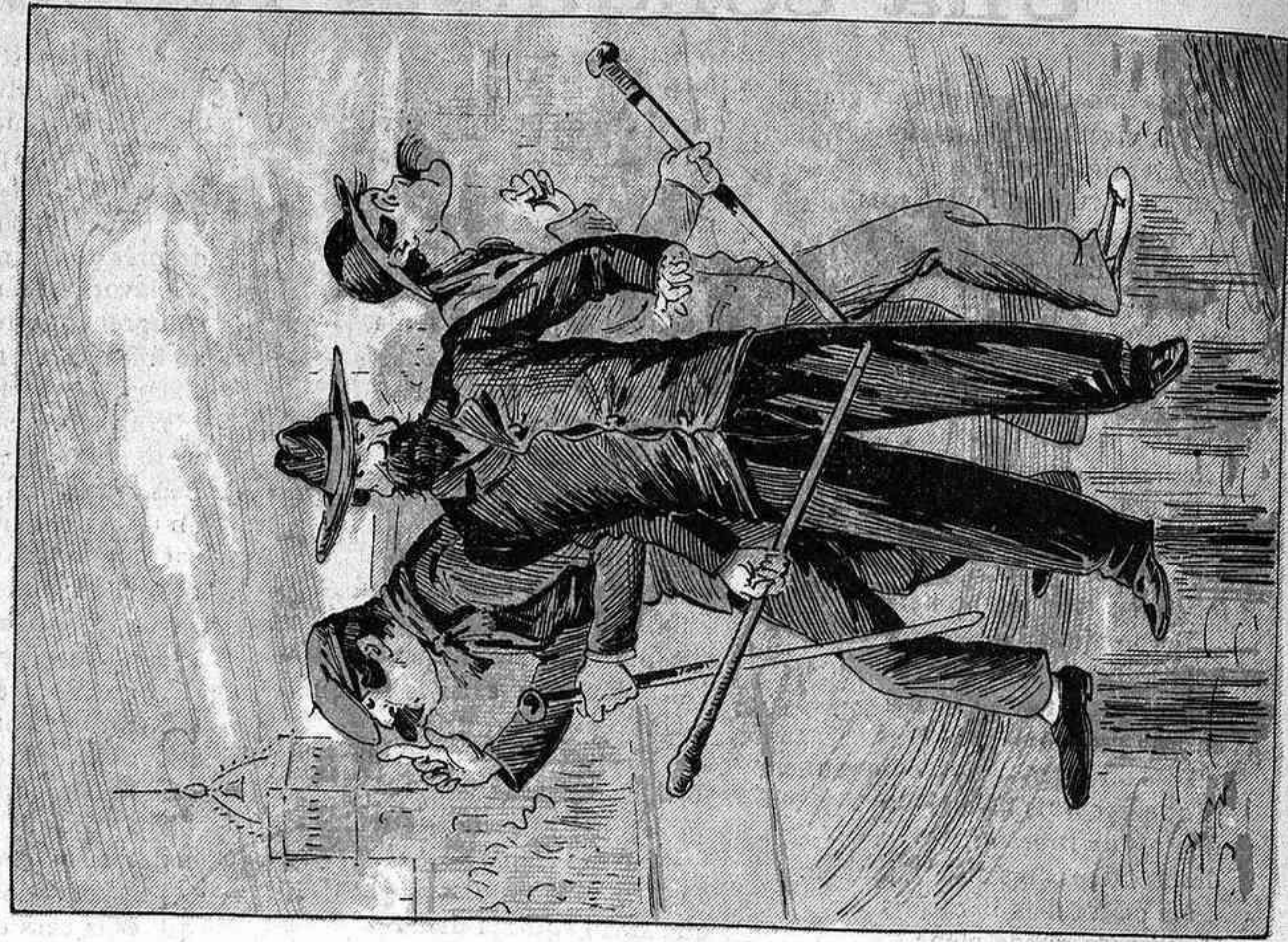
5, Carrer de Sant Ramón, 5,
BARCELONA

Als senyors corresponsals de LA TOMASA, lli-
breteres, kioskos y demás punts de venta, se 'ls
fará lo desquento acostumat

LA SERRANA X DIFUNTS

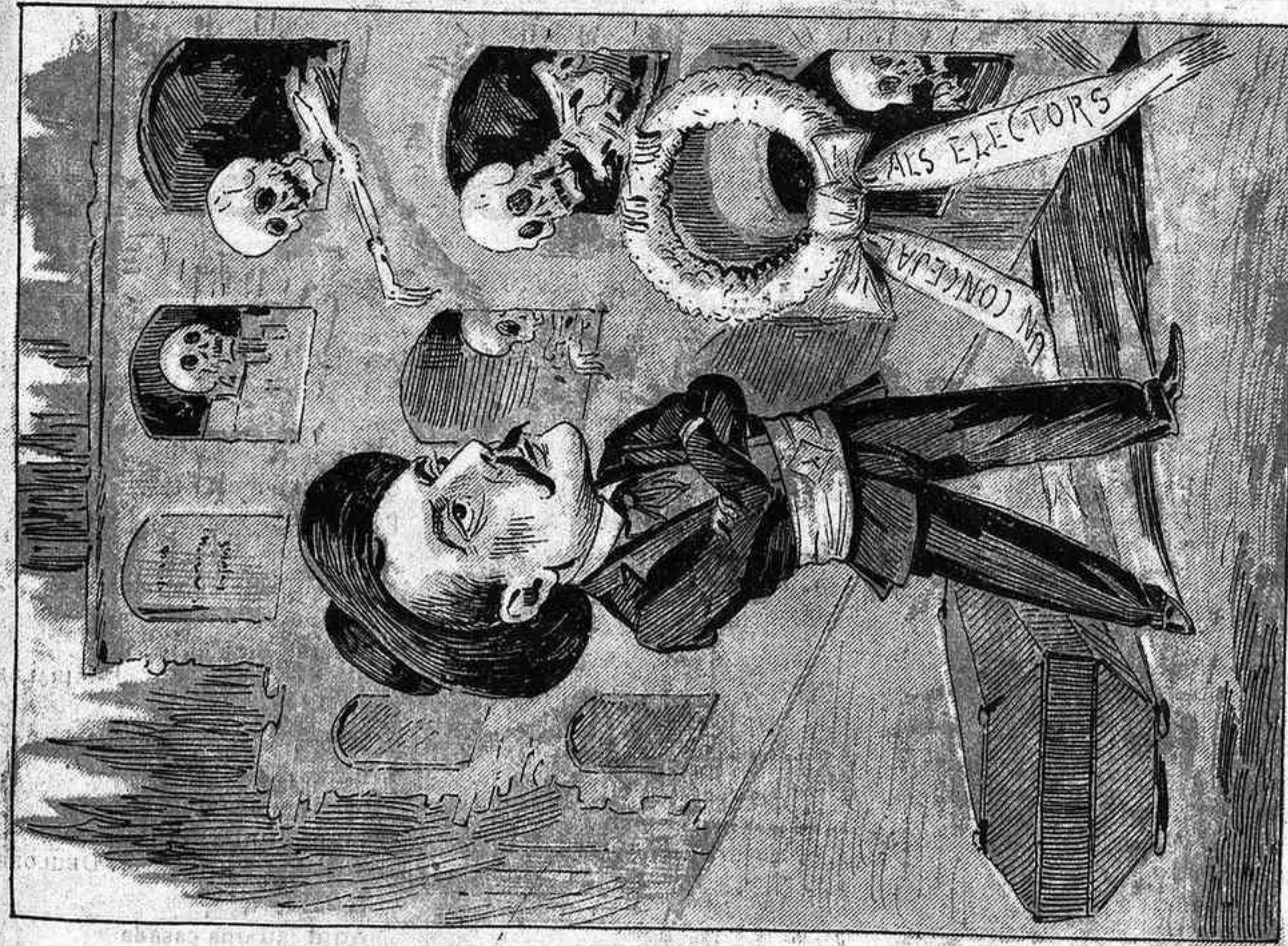

En pago de las hassanyas
que 'ls insurrectes fabrican,
los nostrs l'ha'n los repican
ab gran pluja de castanyas.

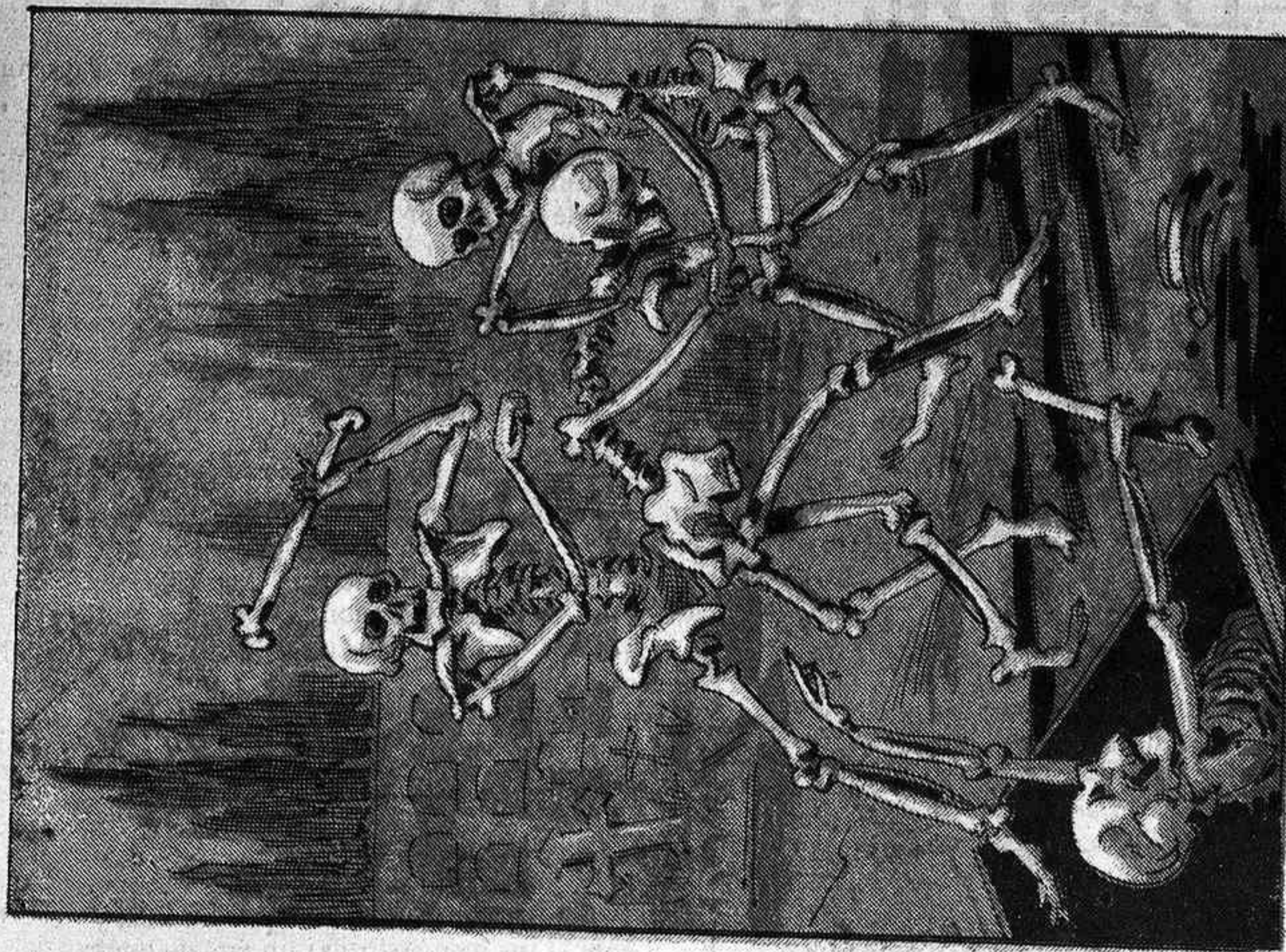

LAS TRES GRACIAS

(Pe 'ls vols de la Universitat se reparteixen castanyas a quita i a veiga, encare que no sigui Tots-Sants).

—! No os podeis quejar de mi,
muertos que yo encatoné!...
Si buena vida os quité
para votarme os la di!

Un cop mort en Benet, se decideix conduhirlo
al panteón de familia de la viuda. A las vintiquatre
horas de ser 'hi, quedava tal com lo veuhem:
repatat y ab la ossada llisa. ; La sogra y dugas
cunyadas difunyas, lo treyan á cops de puny!!

DESDE EL NINXO

Carta que al seu promés viu
sa estimada morta escriu.

ESTIMAT Francisquet: d' amagatotis
escrich aquesta carta pera dirte
que si acás vols morirte
ho fassis ben aviat; no t' esbalotis
si d' aquesta manera
te parlo, pró, com se que tu en la vida
fas molt lo calavera
enjega ben aviat lo mon á dida
y vina cap aqui que sense embrassos
aqui festejarém de nit y día
y l' amor á cabassos
podrém gosar com fou nostra manía.
Aqui 'ls enamorats que be s' estiman
com jo y tú 'ns estimavam
se la passen molt bé y re s' escatiman
¡ay, si ara 'ns hi trobavam!
Te juro Francisquet pe 'l nom que 'm deya
que entre 'ls morts may s' esborra
l' amistat y no 'm creya
que 'l morirse fos com aná á la torra.

Ah, si, si; ja 'm pots creure; jo disfruto
bastant en lo meu ninxo
encare que hi ha un pinxo
al meu costat que ab tot y ser molt bruto
s' atreveix á tirarme algún piropo
boy trucant á la porta
pero jo li responch que aquesta morta
no va enterrarse pas per ser de un dropo.

Jo no mes penso ab tu, perque la ditxa
tu vas assegurarame
y si no 't mors aviat, si acás no *esquitxa*
l' animeta 'l teu cos, farás pensarme

que tens altra xicota
y aixó que 'm prometías
que de pena tu prompte morirías
si arrivés jo á fer l' última ganyota.

Vuyt mesos han passat; y com encare
no s' ha vist per' quest barri
ta desitjada cara
no estranyis que jo aixís tan m' encaparrí
y que ta mort demani tan depressa,
puig no crech que quan deixis
d' existir, poch ni gens te 'n penedeixis,
y si ho probas veurás com te fa pessa.

Creume á mi, Francisquet; no sigas tonto
ni te 'n donguis vengonya
que si l' últim badall tu fas, jo conto
que 'm fugirá de sobre certa nyonya.

Un cop ja ben difunt y enterrat sigas
y algunas nit ben foscas
hagis passat acompañat de moscas
d' orugas mil, de cuchs y de formigas,
llavors ab una senya
que 'm fassis, abressém los nostres cossos
y de gust sentirém, cruixí 'ns 'ls ossos,
com si 'ns haguessin dat un fart de llenyal

Si 'l que jo 't dich no aprobas
y no 't ve be 'l morirte desseguida,
veyas si un medi trobas
de que puga tornar á tenir vida,
puig d' estar sense tu estich ja aburrída.

Per la copia,

J. ASMARATS.

EPIGRAFIS

†
Aquí descansa en Joan Sancho
soldat de paladar fí,
hi ha qui diu que va morí
per no menjar may mes ranxo.

†
Eixa fossa es de 'n Pau Grava
tenor de veu colossal,
contan que 's va fé inmortal
de malament que cantava.

†
Jau á dins d' aquet forat
la sagrada llibertat
de cátedra, ultrajada
del modo mes insolent,
per un *dalló* de Foment
y sagristá a la vegada.

†
Va morirse en Joan Guiu
lo trenta del mes passat,
y ara, corra pel vehinat,
que morí de viu en víu
perque estava mal cuidat.

†
Lo fredolich de 'n Climent
moments avants de morí
á cau d' orella va dí
molt formal á un seu parent:
—Vull lo ninxo ben estret
y que hi toqui sempre 'l sol,
perque sentiria molt
al ser mort patir de fret.

†
Un que 'n vida feya nosa
per tot, va volguer sa fosa
en lo mes céntrich passeig
qu' existeix al cementiri,
per causar als vius martiri
y als sepulturers mareig.
FRANCESCH COMAS.

†
Jau ab pau al peu d' un pou
lo cos del senyor Pau Piu
que solia dir sent viu
que venía molt de nou
lo morir sense motiu.

†
Aquí descansa un carlí
anomenat Pep Biscarri,
que sempre solía dí
que temia molt morí
per por d' aná á l' altre barri.

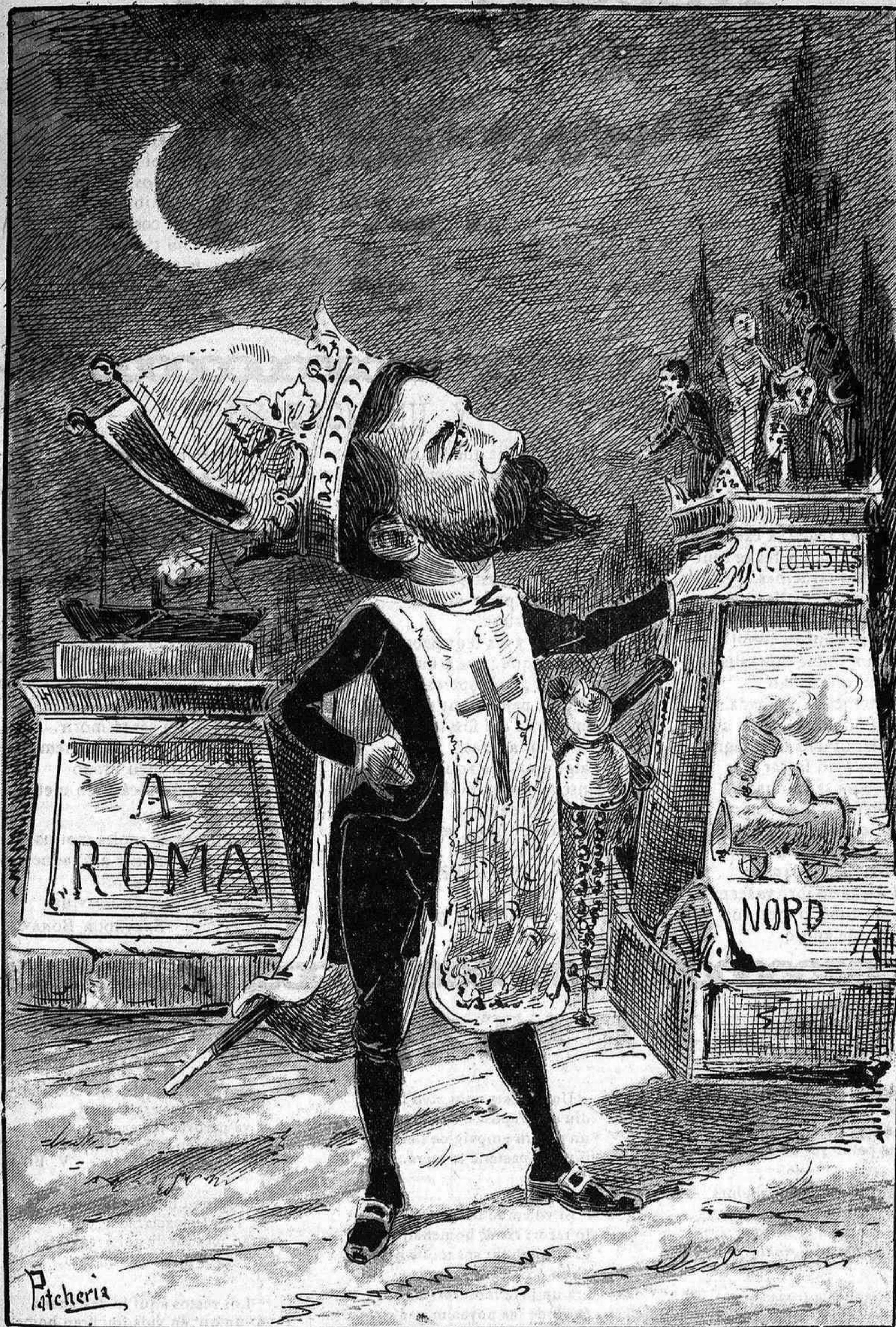
†
Jau aquí una majordona
que li deyan donya Clara
y era una gran enredona
J. MIRALLES.

†
Descansa aquí en Gata Maula
oculista *superior*;
morí d' una afecció 'l cor
operant l' ull de la Paula.
F. DEULOFEU.

†
Aquí jau una casada
tan amiga dels vehíns
que quan marxava 'l seu home
¡ja 'ls tenia tots á dins! (1)
ISIDRO BARBÉ DE LA MASÓ.

(1) Del pis.

MATADOR D' ACCIONISTAS

Accionistas qu' he matat,
no us podeu queixar de mí,
si sense un clau us deixí
; á Roma m' han perdonat!

RECORT ETERN

Si 'ns vas volguer deixar, buscant, dech creure un lloch ahont t' oferissin milló estatje que aquí, vas fer molt bé, qu' es un paratje lo mon tan rufí y vil, pel que 's pot veure:

que 'l pobre que s' hi acull, si per desditxa no hi entra ab peu segur ó no li proba, s' ha plenament provat, que sols hi troba; abrusament y dol. ¡Jamay la ditxal

Lo mon. ¡Bé! ¿Y qu' es lo mon?—Una antessala que accés don' al Saló del «may mes viure». La vida, es una flor que deu ser lliure, y 'l mon es lo vil test, que l' endogala.

Lo mon es cau de mals: Dins d' ell no hi brota ni sols una llavor que sigui pura

Si hi entras: S' ha acabat ja ta ventura.

Si hi restas: Es tan vil que prest t' enllota.

Per' xó molt santament vas fer mon pare ananten d' aquet mon: Si ta fugida desconsolada, trista y afligida eternament ne deixa á nostre mare

y á nosaltres també; tú en cambi gosas d' aquella santa pau que s' fa impossible visquent en aquet mon incompatible ab la quietut, repós, pau y altras cosas.

Descansa donchs en pau; y no t' apeni pensá en l' olvit de 'ls vius, falts de respecte; per lo que á mi m' pertany, ton ver afecte tindre reclós al cor mentres aleni.

JAUME ROIG CORDOMÍ.

UN VIU MORT Y UN MORT VIU

LA campana fa ¡nanch! ¡nanch! y tocan deu batalladas; la lluna aclareix l' espay y en l' espay regna la calma.

Passa un quart y res se sent passan dos quarts mes... y nada, tocan las onze... y llavors... tot continúa igual qu' antes.

Per fi, se sent un soroll y 's veu un home que salta una paret, que si cau prou se trenca l' espinada.

Aquell home ab passos curts y espurnantli dels ulls llagrimas, arriba fins á un fossar ahont reposa sa estimada.

Fixament lo ninxo mira, acosta 'l cap ab catxasa, s' assegura del terreno y diu així, agenollantse:

—«La que un jorn va ser m' aymía, la que 'm robá lo meu cor la que adoro.

La que va dir que viuría per disfrutar nostre amor, la que ploro.

La nena de rossa trena, la de cara angelical, ma promesa.

La que 'm fa estar sempre ab pena, la que 'm fa posar malalt de tristesa.

Desperta y als teus peus mira al ayman que 't ve á buscar; ¡au! ¿qué esperas?

Lo meu pensament delira ¡no movente del fossar ja m' alteras!

Vaig jurar que aquí vindría y sense tú no 'm vull moure; si 'm detestas

digaho per favor, m' aymía, apa, qu' es tart y vol ploure; ¿qué contestas?»

Pausa. Se sent un ¡ja vá! y la llosa cau á terra.

Un home vell surt del ninxo y així diu á n' el que espera:

—Ja soch aquí; pero penso que no canteu per mí, mestre.

—¿No viu á n' aquí una noya que van enterrarla ahí vespre?

—Estava en lo pis de sobre pero va tocar *guillendas* ab un ex-municipal.

—Ja 'l conech; ¿que 's diu Gutiérrez?

—¡Justa la fustal —¡La ingratal

—No, de Ingrata no se 'n deya.

—¡Ay, ay! jo 'm sento morir.

—¿Com? ¿que diu? bona l' hem feta, veurá, fiquis al meu ninxo

mentres vaig á buscé á un metje.

Aixó mostra ab molts motius que á n' aquet mon y á n' aquell, dos homes fan un parell y 'ls morts enganyan als vius.

SALVADOR BONAVÍA.

EPITAFIS

†
Aqui jau un llimpia botas que morí de la pudor que feyan los peus d' un frare mes pelut qu' un servidor.

†
Aqui jauhen suscriptors d' un setmanari local que moriren al llegirne aquell obra *original* (?).

†
En aquesta freda fossa jauhen dos enamorats; ell per ella 's tirá un tiro ella per ell se matá.

JOSEPH FERRÉ Y ROIG.

†
Un caixista aquí *molt llarch* diu que reposa ó descansa; un dia un empaig de lletras li va empastellá la *caixa*.

†
Si volen de un tal *Pelitos* lo recort rendí homenatge es aquí ahont sos molts ossos ab sa poca carn se tancan; era un jove molt *corrido* furor de las noyas macas va morir d' una... pallissa que li va dá sa estimada.

SISQUET DEL FULL.

†
Dorm baix aquet mármol fret un senyó qu' era formal y va perdre la vergonya un cop sigué concejal.

V. BLAY.

†
Aqui jau ben descansat D. Pau Llepaclaras d' ou gran tocador de guitarra, y banyut pitxó qu' un bou.

†
Los restos aquí hi descansan d' un qu' en vida fou gran home: de llarch, feya dotze pams y pesava treize arrobas.

BERNABÉ LLORENS.

Teatros

NOVETATS

La setmana passada va estrenarse en aquet elegant teatro *El castigo de vivir*, drama que inspirat en la novela *Virgen y Madre* escrigué son mateix autor D. Lluís de Val.

Lo ser novici son autor en la escena—ja que 's tracta de la primera obra que presenta en lo teatro—fá que se li pugui dispensar certas faltas de construcció que no duptém corregir en obras posteriors, ja que observarem en lo senyor de Val disposicions pera lo teatro, majorment si logra que sos personatjes en lloch de estendres en llarchs parlaments, executin, defecte que vejém domina en tots los novelistas que 's dedican al teatro.

L' éxit que *El castigo de vivir* lográ en conjunt, fou sumament halagador pera l' autor, ja que ab aplauso general se 'l cridá.

Lo desempenyo fou menos que regular.

Passadas las corresponents representacions de *Don Juan Tenorio* y *El Nuevo Tenorio*, se donarán unas quantas representacions de l' espectacle *La redoma encantada* ab lo magnífich decorat del Sr. Soler y Rovirosa y los ballables dirigits per son mateix autor Sr. Moragas.

Dit espectacle será donat en forma de aperitiu pera la *Urganda* que será presentat majestuosament á la altura de la Empresa Mir, pera qual objecte se está treballant ab gran activitat.

ROMEA

La limitada estensió de que podém disposar en lo present número y además la petita importancia que l' estreno de la última obra del Sr. Godo reuneix; fa que siguém concisos al parlar de la mateixa.

També 'ns hi obliga la poca originalitat del argument, ja que es molt narecut al de *Muralla de ferro* en lo segón acte y *La carcajada* en lo tercer, y la versificació, que deixa bastant que desitjar, defectes que no haviam observat en lo Sr. Godo en sas anteriors obras y molt particularment en *La Pubilla de Caixás*.

Bona mostra de nostra opinió, un xich severa, es lo *ramellé* que casi per unanimitat li ha prodigat la premsa de Barcelona, puig á escepció de dos ó tres periódichs, que segons noticias compta lo Sr. Godo ab bonas amistats en la Redacció, á las que en mostra de futur *agrahiment* després del estreno obsequiá ab un *lunch*, lo resto de la premsa ha sigut tan severa que hasta periódich tan sério com *La Vanguardia* li ha dedicat no mes nou líneas, no mencionant ni sisquera lo nom de la obra. Altre periódich *El Diluvio* ni resenya n' ha fet y aixó que 'ns consta que hi assistí algun redactor. ¡De tan poca importancia consideran la obra!

Igual trist concepte deu haver merescut á la Empresa, ja que á la segona representació de la mateixa hi adicioná una comedia en dos actes.

No tot han de ser censuras en la obra de qual títul castellanisat 'ns ocupém, puig mereix elogis la Sra. Parreño que desempenyá magistralment son comés y molt particularment una escena muda que té en lo primer acte. Hasta 'ns van venir ganas de aplaudir; pero l' autor hauría cregut que anava per ell l' aplauso...

També desempenyá ab acert la seva part lo Sr. Borrás.

Y prou.

TÍVOLI

S' anuncia ja las últimas representacions de *La Dolores*, con que á *espavilarse tocan* los que encare no l' hagin vista.

Corazón de fuego, de Nicolau, alterna los ensaijos ab *San Antonio de la Florida*, de Albeniz.

A veure que será aquesta tan cacarejada obra del autor de *Henry Clifford*, que varias empresas la prometen y no la fan.

CATALUNYA

Que los Srs. Arniches y Lucio estigueren acertats en la lletra de *El cabo primero* n' es bona mostra que lo públich no pará may de riure. Es una colossal *gatada*. No trobém millor calificatiu possible.

Lo mestre Caballero per sa part, la ha *hermosejat* de un

modo tan superior, que casi todas las pessas logran los honrs de la repetició.

Además en son extraordinari éxit hi ha ajudat lo luxo ab que ha sigut presentada, ja que tant la Srta. Pretel com tot lo cos *femeni* de coros, hi están engrescadors.

Lo desempenyo *bufonísticament* parlant superior per part dels Srs. Pinedo y Peral y molt notable per tots los demás intérpretes.

En fi que hi ha *Cabo primero, por todos los siglos de los siglos, amen*.

CIRCO EQUESTRE BARCELONÉS

Satisfeta pot estar la empresa Vicente Lleó en comandita, del éxit que van tenint las funcions, puig que á lo concorregudíssimas que 's veuen, los artistas hi logran la *mar d'* aplausos y per lo tant innumerables simpatias.

Son los mimats ja del públich las Srtas. Bayona y Duato y los Srs. Zibala, Miró y Guillot, aixís com lo director d' orquesta Sr. Lleó per l' acert ab que dirigeix todas las obras.

IN CÒMICH RETIRAT

Campanadas

En l' article «*Lo Vestit negre*» publicat en nostre número anterior, se llegeix un párrafo que diu: «Una estrepitosa riallada sigué la contestació *obtinguda* per la duenya del pis», devent dir «donada», en lloch de «obtinguda», error que, sens dupte, salvaren ab son bon sentit los nostres lectors.

✱

La empresa del teatro «Cervantes», de Palamós, ha obtingut en arrendament lo teatro de Palafrugell per la present temporada d' hivern, havent contractat per actuar en abdós coliseus una notable companyia còmic-h lírich dramática, dirigida per lo notable actor D. Vicens Miquel y en la que hi figuran las distingidas actrius Srtas. María y Concepció Cuello, ventajosamente conegudas de nostre públich.

Es heróich lo sacrifici que fá la Empresa de teatros tan petits y per lo tant es de desitjar no 'n surti pas ab *gep*.

✱

Sumament y brillantment concorreguda, á pesar de lo intempestiu del temps, se veje la tercera funció de la present temporada de la distingida societat *Centro Cómico*, que doná en la tarde del passat diumenje, y com de costum en lo elegant teatro Lírich.

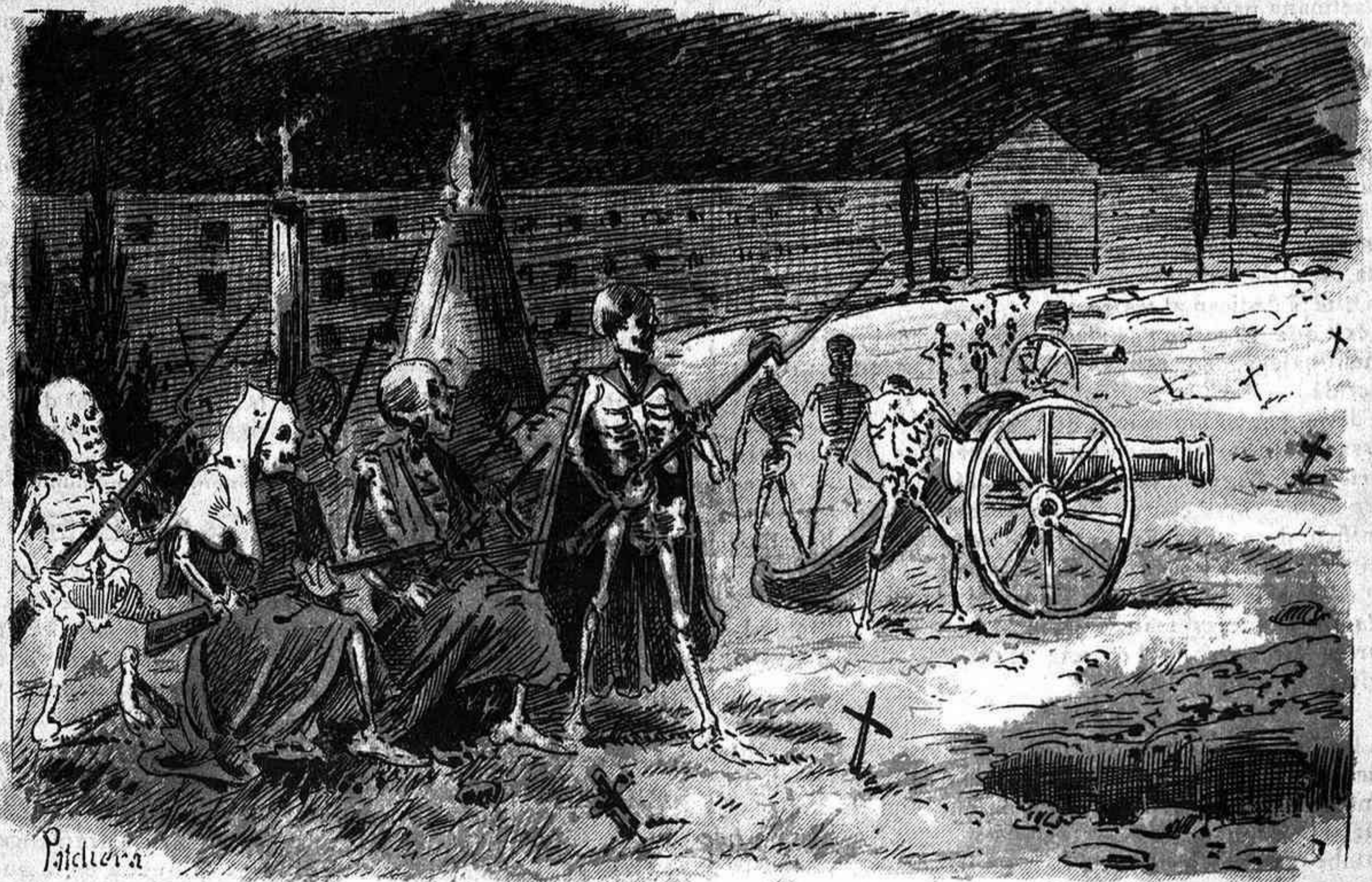
Lo desempenyo de la obra executada *La creu de la masia* sigué molt discret, lo que fa honor al Sr. Vicens Casas, á càrrech del qual aná la direcció de la mateixa. Ab molt acer l' acompanyaren la Sra. Gabarró y los Srs. Marxuach y Bonnin.

La banda de la Casa provincial de Caritat amenissá ab moltisim agrado los intermedis, executant escullidas pessas, entre ellas la célebre jota de *La Dolores*, quina repetició demanada per unanimitat y concedida ab la proverbial galanteria del Sr. Torres, director de la Banda, son la millor mostra de lo acertat que estigué en eon comés.

CORRESPONDENCIA

F. Ribas: Anirá un anagrama.—Antonet del Corral: Un epitafi.—Ramonet R.: Está molt bé.—Bernabé Llorens: Id.—K. D. T.: Id.—Quimet Borrell: Id. «¡Planys!» está molt ben versificada, pero ha passat la oportunitat.—Miquel Xicoy: Sento no poderlo complaure.—J. Carné: La poesia no m' agrada: los «impossibles» sortiran si van ser admesos, com diu.—F. Carreras P.: Aceptat.—J. Sunab: Un cantar.—Nitu de Tarragona: Un epitafi.—Isidro Barbé:—Id.—E. Pi Fani: Anirá casi tot. Si, senyor, que n' hi ha; pero pot estalviarse la molestia, perque las del *interior* no 's pagan.—R. Muntané: Admés.—J. Miralles: Publicarém alguna cosa. Lo treball que diu, ja 'l buscarém.—Sanch de Cargol: Está bé.—Empayta Boynas: Id.—M. Palaus: Id.—Ramón Lelí: N' insertarém dos.—Joseph Oliveras: Era molt llarga y va arribar tart.—L' altra la tenim composta, á punt de publicar.—Pepet Panxeta: No 's desanimi.—J. Vallsmadella: Anirá casi tot. Los epigramas son massa picants.—Francesch Comas: La publicarém. No 'n se més: Retoqui lo final, que no s' enten bé.—Enrich Clarassó: Admés.—Joseph Gorina: id. Lo que no 's menciona no serveix.

SOBRE LAS ARMAS

Los morts del Cementiri nou, en vista de que 'ls lladres los roban los recorts que 'ls vius 'ls hi dedican, han resolt adoptar midas enérgicas.

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA-DIALECH

—Jo no quatre tres que quinta
lo fill de la cinch segona
d' aquell poble hagi vingut...
—¿Quin poble?...
—¿No se 'n recorda?
Boltanya, en qual població
va veure la llum Carlota.
—¿Quina llum? ¡Reyna Santíssima!
may m' ha dit res la xicota.
¿No vol dir pas lo quinqué
que va fer malbé la mossa?
—No, dona, no; res d' aixó!
Vull dí ahont neixé la noya.
—¡Ah! ja l' entench Filomena.
—Ho dich perque 'l hu segonz
que per 'lli passa... besant
molts edificis...
—Senyora,
no hi veig ningú en lo carrer.
—¿Com está, senyora Rosa?
—Igual que vosté, estich dreta.
—No m' ha respot hu cap cosa
casi bé una no tres quinta.
—Segueixi.
—Lo riu que cotra
per eixa part de Hu dos-tres
té l' aygua gayre bona,
es de molt bona dos quinta,

—Si jo tinch d' obrir la boca
li diré que en lo carrer
d' Hu dos tres no hi ha 'l que nombra.
—¿Com ha dit? Ja 's veu ben bé
que ab gent total no se rossa.
—¿No? Quarta inversa lo pis
primer y porta segona,
hi ha una senyora casada
ab un qu' es de Saragossa,
qual senyor sab molta lletra
y també sab molta historia...
—¿Total? ¿De l' Hu dos tercera?
—No, Filomena, de... Roma.
Vaig corrents, sino 'l marit...
—No caygui, senyora Rosa.

RAMIRO BALCELLS

MUDANSA EPITAFI

En aquesta tot hi jau
una tot qu' era molt tot
y a pesar de ser bonica,
fentli mimos son xicot,
per mor tot li va clavar
una tot al... (no 's pot dir)
y ¡pobreta! del disgust
que va darli 's va morir,
deixant al ex-aymador
una tot borjada al or.

E. PI FANI

GEROGLÍFICH

X
PIX
BO
RORO
I

P. P.

FUGA DE CONSONANTS

a e i o u

Buscá tres consonants que deguda-
ment combinadas ab aquestas cinch
vocals donguin lo nom d' un carrer de
Barcelona.

A. RODORÉDA,

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 373
Xarada-carta.—Ta—ba—ca—le—ra.
Tarjeta.—Amargós, Tapias, Euras.
Geroglífich.—Com mes treballas mes 'l
cansas.

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
5, Sant Ramon. 5.—BARCELONA.